

Шуляк С. О.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри івент-менеджменту та
соціальних комунікацій ВП «Миколаївська
філія Київського національного університету
культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ (З ДОСВІДУ ВП «МФ КНУКІМ»)

Сучасне реформування вищої освіти передбачає гарантування якості та постійне її підвищення, формування довіри до системи та закладів вищої освіти. Відповідно до Закону України «Про освіту» одним із аспектів державної політики в сфері вищої освіти є академічна доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (ст. 42) [3].

Реалізуючи ідею розроблення нових підходів до навчання та викладання, утвердження чесності та етичних цінностей в освітньому процесі і науковій діяльності ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» на шляху формування високої академічної культури керується низкою нормативно-правових актів державного рівня, зокрема, Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», іншими законами України та актами законодавства, прийнятими на їх виконання, зокрема, слід зазначити наступні документи: Лист МОН України «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах», Лист МОН України «Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти», Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності», «Рекомендації для ЗВО щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності (НАЗЯВО)».

Регламентуючими документами з розвитку культури академічної доброчесності та запобігання плагіату для філії, як структурного підрозділу, є документи розроблені та затверджені в Київському національному університеті культури і мистецтв: «Кодекс академічної доброчесності Київського національного університету культури і мистецтв» та «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у Київському національному університеті культури і мистецтв». Університет забезпечує публічний доступ до тексту зазначених документів через власний офіційний вебсайт (<http://knukim.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>).

Для викладачів університету, науково-педагогічних та наукових працівників отримання академічної доброчесності передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання [4].

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації [4].

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- *академічний плагіат* - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- *самоплагіат* - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- *фабрикація* - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- *фальсифікація* - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- *списування* - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- *обман* - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- *хабарництво* - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- *необ'єктивне оцінювання* - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.
- надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;
- вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання [4].

Слід зазначити, що академічна доброчесність у ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв» є трендом, який будується на принципах чесності, справедливості, довіри, поваги, відповідальності, прозорості та інформаційної відкритості, законності.

Список використаних джерел:

1. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності : Лист МОН України від 20.05.2020 № 1/9-263 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti> – Назва з екрана.
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] : проект [від 30.03.2016] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Електрон. данні. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=58639. – Назва з екрана.
3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіц. веб-портал. – Електрон. данні. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=58639. – Назва з екрана.
4. Кодекс академічної доброчесності Київського національного університету культури і мистецтв [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/> – Назва з екрана.
5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у Київському національному університеті культури і мистецтв [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://knukim.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/> – Назва з екрана.
6. Рекомендації для ЗВО щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності / Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти : [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/%6.pdf> – Назва з екрана.
7. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах : Лист МОН України від 15.08.2018 № 1/11-8681 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instrukt-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf> – Назва з екрана.
8. Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти : лист МОН України від 23.10.2018 № 1/9-650 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text> – Назва з екрана.